

Fővárosi Ítéltábla

mint másodfokú bíróság

1.Mf.31.324/2020/18.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Moldován és Társai Ügyvédi Iroda (Cím4; ügyintéző: dr. Moldován András ügyvéd) által képviselt felperes1 (felperes címe) felperesnek, a dr. Biczó László egyéni ügyvéd (alperesi képvis. címe) által képviselt Alperes1 (Cím1) alperes ellen közös megegyezés megtámadása és munkabér visszakövetelése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 21.M.70.339/2020/10. számú ítélete ellen a felperes által 12. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t

e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000. (húszezer) Ft és ÁFA másodfokú perköltséget,

Kötelezi a felperest, hogy az állam javára – külön felhívásra – fizessen meg 128.300 (százhuszonnyolcezer-háromszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k

o l á s

Ítéleti tényállás

[1] Az alperes 2016. november 14-től állt a felperes alkalmazásában kezdetben határozott, később határozatlan idejű munkaviszonyban Senior Sales Growth Specialist munkakörben. A felek között 2018. első felében a viszony megromlott, mert az alperes kifogásolta, hogy a felperes munkabéréből bónuszlevonásokat eszközölt, amely tárgyban ügyvédi felszólító levelet is írt.

[2] 2018. május 31. napján a felperes közös megegyezéssel munkaviszony megszüntetési ajánlatot közölt az alperessel, mely szerint a felek 2018. május 31. napjával a munkaviszonyt közös megegyezéssel megszüntetik, a munkáltató kötelezettséget vállal arra, hogy a munkavállaló részére 5.500 Euro összeget megfizet. A megállapodástervezet kölcsönös joglemondó nyilatkozatot is tartalmazott, mely szerint a munkavállaló és a munkáltató kijelenti, hogy jelen megállapodás aláírását követően a másik féllel szemben jelen megállapodással megszüntetett munkaviszonnyal kapcsolatban anyagi igényt nem támaszt. A 2. pontban foglalt összeg a munkavállaló valamennyi munkabér (értve ezalatt különösen, de nem kizárólagosan a túlóra ellenértéke, szabadságmegváltás stb.), bónusz, jutalék iránti igényét fedezi. Az alperes gondolkodási időt kért és kérte, hogy a szerződés tervezetét részére írásban is küldjék meg. A felperesi ügyvezető másnap a magyar és angol nyelven megszövegezett szerződéstervezetet szerkeszthető Word formában megküldte az alperesnek annak érdekében, hogy amennyiben az szükséges, az alperes az összeget változtassa meg. Az alperes a szerződésben a magyar és az angol szövegben számmal és betűvel átírta az 5.500 eurót 25.500 euróra, egyéb változást azon nem eszközölt. Az általa aláírt szerződést Pdf formátumban 2018. június 4-én megküldte a felperesi ügyvezetőnek a következő email üzenettel: „Aláírtam! Zs.” Az ügyvezető az átküldött szerződés minden egyes oldalát szignálta, majd az utolsó oldalon munkáltatóként maga is aláírta és azt visszaküldte az alperesnek.

[3] A felperes 2018. június 6-án a megállapodást megtámadta arra hivatkozással, hogy a szerződést az alperes szándékos magatartásával okozott megtévesztésének hatására írta alá. Az alperes megtévesztette, mert nem jelezte, hogy a munkáltató által fizetendő összeget az aláírt megállapodásban módosította, erre nem hívta fel a munkáltató figyelmét, és ennek indokát sem jelölte meg semmilyen formában. A két összeg közötti különbség olyan jelentős körülménynek minősül, amelynek ismeretében a munkáltató nem kötötte volna meg a megállapodást. Az alperes 2018. június 7-én közölte, hogy a megtámadást nem fogadta el.

[4] A felperes ezt követően azonnali hatályú felmondást közölt az alperessel arra hivatkozással, hogy munkavégzési kötelezettségének nem tett eleget.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme

[5] A felperes keresetében kérte annak megállapítását, hogy a felek között 2018. május 31. napján aláírt, a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetéséről szóló megállapodás érvénytelen, a megállapodásból jogok és kötelezettségek nem származnak. Kérte továbbá az alperes kötelezését 774.124 forint bónusz visszafizetésére.

[6] Hivatkozásképpen előadta, hogy a megállapodás érvénytelen, mert az alperes a megállapodás megkötése során a felperesi ügyvezetőt szándékosan megtévesztette. A felperesi ügyvezető által átküldött megállapodástervezetben az összeget átírta, majd a tervezetet aláírva úgy küldte vissza, hogy a változtatásra a felperesi ügyvezetőt nem figyelmeztette. Mindezzel szándékosan tévedésbe ejtette a felperest. Az alperes válaszából a felperes joggal következtethetett arra, hogy az alperes az eredeti megállapodást írta alá. Az alperesnél szokásos gyakorlat szerint a felek az általuk eszközölt változtatásokat a dokumentumban változáskövetés használatával, vagy más módon kiemelve jelzik, mellyel szemben az alperes csak „aláírtam” megjegyzéssel küldte meg a megállapodást a felperesnek. Előadta, hogy az alperes magatartása a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban Mt.) 28.§ (3) bekezdése szerinti szándékos megtévesztést valósította meg, mely esetben az Mt. 28.§ (2) bekezdése nem alkalmazható, mert az kizárólag az (1) bekezdésre vonatkozik.

[7] A felek közötti bónusz szerződés szerint azon megkötött szerződésekre, amelyek később nem léptek életbe, vagy megszűntek, a kifizetett jutalékot a felperes jogosult levonni. Az alperes közreműködésével létrejött szerződések közül 2017-ben több olyan is volt, amelyek nem léptek életbe vagy utóbb megszűntek, ezért a felperes jogosulttá vált 5.373 euró jutalék visszakövetelésére. Ebből még a munkaviszony fennállása alatt levontak 2.853,25 eurót, a fennmaradó összeget az alperes továbbra is köteles megfizetni.

[8] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hivatkozásképpen előadta, hogy a megkötött megállapodás érvényes, a felperesi ügyvezetőt nem tévesztette meg. A május 31-én tartott személyes megbeszélésen jelezte, hogy bár a megállapodás megkötésére hajlandó, a megjelölt összeggel nem ért egyet. Kérte, hogy a megállapodás tervezetét a felperesi ügyvezető részére írásban is küldje meg. A kérésének eleget téve a tervezetet pontosan azért küldte meg a felperesi ügyvezető szerkeszthető formában, hogy az alperes abban

változtatásokat tehessen. Az összeget az általa méltányosnak gondolt összegre kijavította, majd saját javaslatát immár PDF formában, aláírva küldte meg, mert azt véglegesnek tekintette. A szerződés megkötése során a megtévesztés szándéka nem vezette. Az általa elfogadhatónak tartott összeget a felperes által átküldött szerződéstervezetben számmal és betűvel, angolul és magyarul is kivastagítva tüntette fel. Ezt a változtatást a felperesi ügyvezetőnek akkor is észlelnie kellett volna, ha a visszaküldött szöveget csak átfutja. A felperesi ügyvezető maga mondta el, hogy a visszaküldött szöveget egyáltalán nem olvasta el. Az ügyvezető ezzel a tőle, mint egy nemzetközi cég üzletemberétől alapvetően elvárható gondosságot is elmulasztotta a szerződés aláírása során. Ha a szerződés tartalmát illetően tévedésben is volt, azt a saját felróható magatartása okozta. Arra ugyanis alappal nem hivatkozhat, hogy a szerződést nem olvasta el. A háromoldalas dokumentum átfutása nem jelentett volna jelentős megterhelést, ezért az elvárható lett volna. Előadta, hogy az Mt. 28.§ (2) bekezdése szempontjából közömbös, hogy a tévedést a másik fél megtévesztő, gondatlan vagy akár vétlen magatartással idézte elő. A megtévesztett fél szükségképpen tévedésben van, ezért az Mt. 28.§ (2) bekezdése egyaránt alkalmazható tévedés és megtévesztés esetén is.

[9] Előadta azt is, hogy több ízben egyeztettek személyesen is, telefonon is több héten át, melynek során az alperes egyértelműen jelezte, hogy a munkáltató által ajánlott összeget nem fogadja el, de magasabbat igen. A munkáltató épp azért küldte át az anyagot javítható, átírható formában, hogy az alperes beleírhatta a saját összecszerű javaslatát. Az alperes kifejezetten és nyomatékosan jelezte, hogy nem fogadja el az 5.500 eurót, hanem az általa megvalósított jutalékokból eredő elszámolással arányos összegre tart igényt, melyre határidőt kért, hogy kiszámolja. A felperesi ügyvezető kérte, hogy az alperes jelöljön meg egy olyan összeget, amelyet el tud fogadni. Mindezek alapján az alperes nem tévesztette meg a felperesi ügyvezetőt.

[10] Előadta azt is, hogy a felperesnek a joglemondó nyilatkozatra tekintettel is meg kellett volna támadnia a megállapodást, aki azt kizárólag csak a fizetendő összeg tekintetében támadta meg. A bónusz visszafizetéssel kapcsolatban a jogalapot és az összecszerűséget is vitatta. Hivatkozott arra, hogy a felek között a jutalék visszafizetésére vonatkozó megállapodás nem született, és erre vonatkozó szabályzat a releváns időszakban a felperesnél nem volt.

Az elsőfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította. A határozat indokolása szerint a felperes a megállapodás megtámadását mind a megtámadásban, mind a peres eljárás során az Mt. 28.§ (3) bekezdésére alapította, azaz arra, hogy az alperes a felperesi ügyvezetőt a megállapodás megkötése során szándékosan megtévesztette. Az elsőfokú bíróság egyetértett azzal a felperesi állásponttal, hogy az Mt. 28. § (3) bekezdésében foglalt megtévesztés

tényállása egy, a törvény által külön szabályozott önálló megtámadási ok, nem egyszerűen a tévedés egyik esete. Annak megállapításához az szükséges, hogy a szerződést kötő másik felet a megállapodás megkötése során csalárd szándék vezesse, jognyilatkozatai megtétele során a másik felet szándékosan félre akarja vezetni annak érdekében, hogy jogtalan előnyökhöz jusson. Az elsőfokú bíróság egyetértett azzal a felperesi érveléssel is, hogy megtévesztés esetén – mivel itt a másik felet hamis szándékok vezetik, és mindent megtesz azért, hogy valódi szándékát a másik fél elől elleplezze – nem alkalmazható az Mt. 28.§ (2) bekezdése, vagyis az alperes nem védekezhet azzal, hogy a felperes a tévedését felismerhette volna.

[12] A megtévesztést a felperesnek kellett bizonyítania, mely bizonyítási kötelezettségének azonban nem tett eleget. A felperesi ügyvezető személyes meghallgatása alkalmával saját maga mondta el, hogy a felek között a személyes megbeszélésen megállapodás nem született, a felperes gondolkodási időt kért. Pontosan azért küldte el az alperesnek a megkötendő szerződés tervezetét Word dokumentumban, hogy ő és az ügyvédje azon változtatásokat tudjon foganatosítani. Azt is elmondta, hogy az alperessel nem állapodott meg külön abban, hogy ha változtatási javaslata van a szövegben, azt külön jeleznie kellene. Mindezekből kifolyólag a felperesi ügyvezetőnek igenis számítania kellett arra, hogy a részére pár nappal később visszaküldött szöveg változtatásokat tartalmaz akkor is, ha erre az alperes a figyelmét külön nem hívta fel. Az alperes a változtatásokat a szövegben egyáltalán nem rejtette el, az általa megjelölt összeg a szövegben számmal és betűvel, angolul és magyarul is kivastagítva szerepelt. Alaptalan az a felperesi hivatkozás, hogy az a körülmény, hogy az alperes nem tudta ésszerű indokát adni, hogy miért épp pont ekkora összeget írt a megállapodásba, a csalárd szándékot támasztja alá. A szerződés megkötése során a felek a megállapodás tartalmát kölcsönös alkukkal szabadon alakítják és ennek során egyik fél sem köteles ésszerű indokát adni annak, hogy a szerződéses ajánlatát miért pont azzal a tartalommal teszi meg. Az ajánlat ismeretében a fél dönthet arról, hogy az ajánlatot elfogadja vagy nem, de ha azt elfogadja, annak ésszerűségét már alappal nem kérdőjelezheti meg.

[13] A megtévesztés szándékát a PDF formátumban történő és aláírással ellátott megküldés sem igazolja. Az alperes e tekintetben úgy nyilatkozott, hogy azért választotta ezt a formátumot, mert az ajánlatát véglegesnek tekintette. Köztudott, hogy PDF formátumban változást követő funkció nincs, így abban a változások megjelölésére nincs mód. A PDF formában visszaküldött dokumentum esetében a felperesi ügyvezető nem számíthatott reálisan arra, hogy a változások változáskövetővel lesznek jelezve. A felperes ebben a körben nem hivatkozhat alappal az üzleti partnerekkel folytatott gyakorlatra sem, mert a munkavállalóval való tárgyalásra az nem irányadó. tanú2 tanú is megerősítette, hogy a munkaügyi szerződések megkötésénél más volt a gyakorlat, mint az üzleti szerződésekénél, ilyenkor általában szóban egyeztettek és a végleges ajánlatot küldték meg PDF formában.

[14] Az elsőfokú bíróság annyiban osztotta a felperes álláspontját, hogy a június 4-i e-mail tartalma valóban félreértésre adhatott okot. Abból ugyanis, hogy az alperes az e-mailben nem jelezte, hogy a szövegben változtatott, a felperesi ügyvezető akár arra is következtethetett,

hogy ilyen változás nem történt. Az alperes megtévesztésre irányuló szándékát azonban a levél megfogalmazása önmagában, egyéb körülmények híján nem támasztja alá. Miután szándékos megtévesztésre utaló egyértelmű körülmény nem merült fel, a megállapodás Mt. 28.§ (3) bekezdése szerinti megtámadásának nem volt helye. Ebben az esetben a felperes legfeljebb az Mt. 28.§ (1) bekezdésében szabályozott tévedés tényállására hivatkozhatott volna, de ebben az esetben sem tudta volna eredményesen megtámadni a megállapodást, mert ilyen jogcímre a megtámadásban nem hivatkozott, így azt a perben sem érvényesíthette. Ezen túl a bíróságnak ebben az esetben értékelnie kellett volna azt is, hogy a felperesi ügyvezető a tévedést könnyen felismerhette volna, ha a visszaküldött szerződés szövegét aláírás előtt akárcsak átfutja. A megváltozott összeg a szerződés 2. oldalán olyan módon került kiemelésre, hogy kellő odafigyelés mellett már csak akkor is ki kellett tűnjön a szövegből, amikor az ügyvezető ezt az oldalt szignózta.

[15] A szerződés ennek alapján érvényes, annak valamennyi rendelkezéséhez, így a joglemondó nyilatkozathoz is a felek kötve vannak. A felperes második kereseti kérelme erre tekintettel került elutasításra. Ennek folytán nem volt szükséges e tárgyban a részletes bizonyítás lefolytatása, így mellőzésre kerültek a felperes bizonyítási indítványai.

Fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem, a fellebbezési eljárás során tett egyéb perbeli cselekmények

[16] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést elsődlegesen kérve az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a keresetnek való helyt adást, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását új eljárásra és új határozat hozatalára. Hivatkozásképpen előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sérti az Mt. 28. § (3), (7) és (9) bekezdéseit, a 64.§ (1) bekezdés a) pontját, a 287.§ (3) bekezdését, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 12.§ f) pontját, 15.§ (2) bekezdését, 16.§-át és 17.§-át, továbbá a 279.§ (1) bekezdés és a 237.§-át.

[17] Előadta, hogy nem volt vitatott a felek között az, hogy az alperes azért kérte el Word formátumban a dokumentumot a felperesi ügyvezetőtől, hogy azt a jogi képviselőjével átnézhesse, és amennyiben módosítási javaslata van, azt a szövegben átvezethesse. Az alperesnek tudomása volt arról, hogy a felperesi munkáltatónál az a gyakorlat, hogy a szövegben végzett bármilyen változtatást változáskövetővel kell jelölni, ezért joggal bízhatott abban, hogy a felperesi ügyvezető csak akkor fogja észlelni a változásokat, ha azokat az alperes ilyen módon jelöli. Ezzel szemben az alperes a megállapodást PDF-ben, kizárólag „aláírtam” megjegyzéssel küldte vissza a felperesnek. Az elsőfokú bíróság annyiban osztotta a felperes álláspontját, hogy a június 4-i e-mail tartalma valóban félreértésre adhatott okot, mert az alperes az e-mailben nem jelezte, hogy a szövegben változtatott, melyből a felperesi

ügyvezető akár arra is következtethetett, hogy ilyen változtatás nem történt. Az elsőfokú bíróság szerint az alperes megtévesztésére irányuló szándékát azonban önmagában ennek a levélnek a megfogalmazása egyéb körülmények nélkül nem támaszthatja alá. A felperes álláspontja szerint azonban az eset összes körülményének együttes mérlegelése azt alátámasztja a következők szerint: az elsőfokú bíróság nem fogadta el a megtévesztés szándékának egyértelmű bizonyítékeként azt, hogy az alperes a dokumentumot a változtatások megtételét követően PDF formában részéről aláírva küldte vissza. Elfogadta ésszerű magyarázatnak e tekintetben az alperes azon hivatkozását, mely szerint azért változtatta ezt a formátumot, mert ajánlatát véglegesnek tekintette. Ezt a nyilatkozatát az alperes a per kezdetét követően másfél évvel tette meg az utolsó tárgyaláson. Az első személyes meghallgatása alkalmával még azzal magyarázta a formátumot, hogy annak érdekében tette ezt meg, hogy gyorsítsa a folyamatot. Ez azonban nem fogadható el ésszerű indoknak. Az alperesnek lehetősége lett volna a változtatásokat a szövegben változáskövetővel jelölni, majd ilyen formában a teljes szöveget PDF-be lementeni, így látszottak volna a változtatások is.

[18] Az elsőfokú bíróság tévesen értékelte az üzleti partnerekkel és a munkavállalókkal folytatott gyakorlatot, továbbá tanú2 tanúvallomását is. A tanú ugyanis vallomásában elmondta, hogy a változtatások mindig a megbeszélésen való megállapodás eredményeként jöttek létre. A munkavállaló mindig összeült az ügyvezetővel, és megállapodtak a változtatás módjában, lehetőség volt oda-vissza változtatást kezdeményezni. Ez azonban úgy történt, hogy e-mail váltásokban jelezték, hogy milyen változtatásokat kívánnak eszközölni. Amikor a végleges konszenzus megvolt, akkor ez volt az, amit az ügyvezető aláírt és ment az adminisztratív vezető részére, és ez volt az, ami alapján a változtatást eszközölték. A szóbeli megállapodást követően kapták meg a végleges változatot PDF formátumban.

[19] A megtévesztést álláspontja szerint alátámasztja az, hogy az alperes elkérte a dokumentumot Word formátumban, hogy azon változtatásokat eszközöljön, tudva azon felperesi gyakorlatról, hogy a változtatásokat jelölni kell. Majd jelölés vagy bármilyen figyelemfelhívás nélkül kizárólag „aláírtam” megjegyzéssel visszaküldte az okiratot a felperesi ügyvezetőnek abban bízva, hogy a felperesi ügyvezető változáskövető és egyéb jelzés hiányában, abban a hiszemben, hogy az alperes az eredeti összeggel írta alá a megállapodást, a szöveget ismét nem ellenőrzi. A jogtalan előnyre vonatkozó célzatot alátámasztja az a tény, hogy az alperes által átírt összeg az eredeti összeg ötszöröse, amely jelentős vagyoni előnyt jelent az alperes számára.

[20] A korábban eljárt bírói tanács alaptalanul, valódi kizárási ok nélkül jogellenesen kizárásra került. Kifogásolta, hogy átosztás folytán az elsőfokú bíróság úgy hozott ítéletet az ügyben, hogy nem hallotta élőszóban a felek és a tanú előadását, és az alperes személyes meghallgatását sem foganatosította. Az alperes előadásmódja, nyilatkozatainak önellentmondásossága egyértelműen az alperes csalárd szándékát támasztotta alá. Kérte, hogy a jogellenes kizárásra tekintettel a másodfokú bíróság az új eljárásra és az új határozat

hozatalára a korábban eljáró elsőfokú bírói tanácsot jelölje ki.

[21] Az elsőfokú bíróság továbbá tévesen rögzítette, hogy a felperes elmulasztotta csatolni a felperesi jutalékszabályzatot, a felperes ennek 2019. június 5. napján eleget tett. Ennélfogva téves az elsőfokú bíróság 3. számú végzésében foglalt anyagi pervezetés.

[22] Az alperes fellebbezési ellenkérelmét elkésetten terjesztette elő, ezért a másodfokú bíróság 4.számú végzésében tájékoztatta arról, hogy a fellebbezési ellenkérelem a Pp. 364.§ folytán alkalmazandó Pp. 149.§ (1) bekezdése folytán hatálytalan. A fél az elmulasztott perbeli cselekményt többé hatályosan nem teljesítheti, az elkésetten teljesített perbeli cselekmény hatálytalan.

[23] A másodfokú bíróság a másodfokú eljárásban észlelte, hogy az elsőfokú bíróság Pp. 237.§ (1) bekezdése szerinti anyagi pervezetése nem volt megfelelő, az anyagi és eljárási jogszabályoknak megfelelő kereseti kérelem hiányában nem is lett volna mód arra, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítást folytasson le és elbírálja a megtámadást. A felperes a megtámadás vonatkozásában kizárólag megállapítási keresetet terjesztett elő, kérte annak megállapítását, hogy a közös megegyezéssel munkaviszony megszüntetés érvénytelen, a megállapodásból jogok és kötelezettségek nem származnak. A következőképpen érvényesülő bírói gyakorlat szerint a felek által megkötött, a munkaviszony megszüntetésére irányuló megállapodás akarati hiba miatti érvénytelensége esetén nem a megtévesztett munkáltató saját jognyilatkozatának a sikeres megtámadásáról van szó, hanem a munkavállaló jogellenes magatartásáról, ezért az Mt. 29.§ (5) bekezdése alapján az Mt. 84.§-ban foglaltak szerint helye van marasztalásnak (EBH.2019.M.28.). Ezért a felperes által előadottakkal összefüggésben a Pp. 172.§ (3) bekezdése szerinti megállapítási kereset konjunktív feltételei nem állnak fenn: ezen eljárásjogi rendelkezés szerint valamely jog vagy jogviszony fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítása iránt akkor terjeszthető elő kereseti kérelem, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges, és a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból marasztalás nem kérhető. A bíróság e törvényes feltételek fennállását hivatalból vizsgálja.

[24] A másodfokú bíróság szerint a bíróságnak közrehatási kötelezettsége áll fenn a megállapításra irányuló kereseti kérelem következtelenségével kapcsolatban, amennyiben a határozott kérelem nincs összhangban a keresetlevél Pp. 170.§ (2) bekezdés b) d) pontjai szerinti elemek valamelyikével. Ennek szükségességét az elsőfokú bíróság nem észlelte, ezért a másodfokú bíróság megadta a szükséges anyagi pervezetést. Ennek folytán a felperes keresetváltoztatást terjesztett elő, mely szerint – az Mt. 84.§ (1) bekezdése alapján – 829.680 Ft felmondási időre járó távolléti díjnak megfelelő átalánykártérítés megfizetésére kérte

kötelezni az alperest. A másodfokú bíróság a keresetváltoztatást engedélyezte.

[25] Az alperes ellenkérelem-változtatás engedélyezése iránti kérelmében előadta, hogy az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást a keresetváltoztatás nem érinti, az alperes nem tudta bizonyítani a megtévesztést. Utalt arra, hogy az alperes érvelése önellentmondó, mivel a munkaviszonyt az általa a későbbiekben kiadott azonnali hatályú felmondással tekintette megszűntnek. A másodfokú bíróság az ellenkérelem-változtatást engedélyezte.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indoka

[26] A fellebbezés – az alábbiak szerint – megalapozatlan.

[27] A Pp. 370.§ (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét – a (2)-(4) bekezdésben foglalt eltéréssel – az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak.

[28] A fellebbezés elbírálásakor alkalmazandó, 2021. január 1-től módosult Pp. 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjai szerint a fellebbezésben – a beadványra vonatkozó alaki kellékek mellett – fel kell tüntetni a fellebbezéssel támadott ítélet számát, valamint az ítéletnek a fellebbezéssel támadott rendelkezését vagy részét, határozott kérelmet arra, hogy az elsőfokú ítélet kifogásolt rendelkezését vagy részét a másodfokú bíróság mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül, és azt az anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést, amelyre a fellebbező a fellebbezését alapítja, kivéve, ha a felülbírálati jogkör gyakorlásának nem feltétele a jogszabálysértés. A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének korlátait a fél által megjelölt jogszabálysértések szabják meg (BDT2019. 4084.). Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a fellebbezésben előadott jogszabálysértés alapján vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletét.

[29] A peradatok alapján megállapítható volt, hogy az alperes közös megegyezéses munkaviszony megszüntetési ajánlatot közölt a felperessel, mely szerint a munkaviszony megszüntetés esetére 5.500 eurót megfizet. A felperes az ajánlatot nem fogadta el, gondolkodási időt kért, majd az okiratban az 5.500 eurót, annak ötszörösére 25.500 euróra módosította és visszaküldte azzal, hogy „Aláírtam! Zs.”. A felperes arra hivatkozott, hogy az alperes a felperesi ügyvezetőt a levéllel megtévesztette, mert nem jelezte, hogy a

megállapodásban az összeget magasabb összegre írta át. A felperesi ügyvezető a szerződést ennek folytán írta alá.

[30] Az eljáró bíróságoknak abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy az alperes magatartása megtévesztést valósított-e meg, azaz szándékos magatartással tévedésbe ejtette-e a felperest. Ehhez annak bizonyítására volt szükség, hogy az alperes a levelet pontosan azért fogalmazta meg olyan módon és tartalommal, hogy a felperest megtévesse. A felek között vita volt továbbá abban is, hogy megtévesztés esetében alkalmazható-e az Mt. 28.§ (2) bekezdésének azon előírása, hogy nem támadhatja meg a szerződést az, aki a tévedését felismerhette, miután a felperesi ügyvezető arra hivatkozott, hogy a szerződést az aláírást megelőzően nem olvasta el.

[31] Az érvénytelenség a munkaviszonyban tárgyban született kúriai joggyakorlatilemző csoport összefoglaló véleménye is rögzíti, hogy a tévedéshez képest a megtévesztés esetében nem elegendő, hogy valaki felismerhette a másik fél tévedését, hanem egy szándékos és célzatos magatartás is szükséges. A másik fél tévedését ilyen esetben a fél tudatosan fejt ki a megtévesztésével, ami lehet aktív magatartás (dolus malus), vagy akár valamilyen lényeges körülmény elhallgatása is (reticentia). Ilyen esetben a szerződés megtámadása megtévesztés címén eredményes lehet. A bírói gyakorlat szerint továbbá megtámadható és nem semmis az a megállapodás, amelynél a megtévesztő magatartás egyidejűleg a csalás bűncselekményének törvényi tényállását is kimeríti.

[32] A felek a szerződést levélben kötötték meg, ezért a távollévők között kötött szerződés szabályait kellett alkalmazni. Az Mt. 31.§ folytán alkalmazandó Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:5.§ (2) bekezdése szerint a távollévők között tett jognyilatkozat a címzetthez való megérkezéssel válik hatályossá. Alkalmazandóak továbbá az ajánlati kötöttségre, az új ajánlatra, az ajánlat elfogadására és a szerződés létrejöttére vonatkozó polgári jogi szabályok. A Ptk. 6:63. § (1)-(2) bekezdése szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges és a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. A Ptk. 6:64. § (1)-(2) bekezdései előírja, hogy aki szerződés megkötésére irányuló szándékát egyértelműen kifejező és a lényeges kérdésekre kiterjedő jognyilatkozatot tesz, nyilatkozatához kötve marad. Az ajánlattevő kötöttségének idejét meghatározhatja. Az ajánlati kötöttség ideje az ajánlat hatályossá válásával veszi kezdetét. A Ptk. 6:65. § (1) bekezdése szerint, ha az ajánlattevő kötöttségének idejét nem határozza meg, az ajánlati kötöttség megszűnik

a) jelenlevők között tett ajánlat esetén, ha a másik fél az ajánlatot késedelem nélkül el nem fogadja;

b) távollévők között tett ajánlat esetén annak az időnek az elteltével, amelyen belül az ajánlattevő - az ajánlatban megjelölt szolgáltatás jellegére és az ajánlat megtételének módjára

tekintettel - a válasz megérkezését rendes körülmények között várhatta;

c) a másik fél általi visszautasítással.

A Ptk. 6:66. § (7) bekezdése szerint az ajánlatot az azzal való egyetértést kifejező jognyilatkozattal lehet elfogadni. A Ptk. 6:67. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az ajánlattól lényeges kérdésben eltérő tartalmú elfogadást új ajánlatnak kell tekinteni. A Ptk. 6:69. § (1) bekezdése szerint a szerződés akkor jön létre, amikor az elfogadó jognyilatkozat hatályossá válik.

[33] A per adatai és a fent elmondott, az Mt. 31.§ folytán alkalmazandó polgári jogi szabályok alapján megállapítható, hogy a felperesi munkáltatónak feltett szándékában állt az alperesi munkavállaló munkaviszonyának megszüntetése, mivel a bónuszlevonásokkal kapcsolatos vitát nem tartotta helyénvalónak, az előadása szerint „rossz hangulatot eredményezett”. A felperes díjazása több elemből, alapbérből, jutalékból, személyes és teams bónuszából állt, mely egyéb juttatások jelentős részét tették ki a jövedelemnek. A felperes 2018. május 31-én a Ptk. 6:64.§ (1) bekezdése szerinti szerződéses ajánlatot tett, melyet az alperes nem fogadott el. A felperes kifejezetten annak érdekében, hogy az alperes új ajánlatot tegyen, a szerződést szerkeszthető formában az alperesnek megküldte. Az alperes 2018. június 4-én küldte meg új ajánlatát a felperesnek, amit a felperes joghatályosan elfogadott, elfogadó nyilatkozatát megküldte az alperesnek, így a szerződés a Ptk. 6:69.§ (1) bekezdése szerint létrejött.

[34] A felperes fellebbezésében a bizonyítékok értékelését és mérlegelését is támadta, az azonban a másodfokú bíróság szerint megfelelt a Pp. 279.§ (1)-(2) bekezdésének, abban iratellenes vagy logikátlan megállapítás nem volt. Az elsőfokú bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és a perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapította meg.

[35] Az alperes szándékos csalárd magatartását a felperes nem tudta bizonyítani. Nem volt arra utaló adat, hogy a felek a 2018. május 31-én megállapodtak volna 5.500 euróban, egyértelműen igazolt, hogy az alperes az ajánlatot nem fogadta el, új ajánlatot kívánt tenni, melyről a felperes is tudott. A felperesi ügyvezető személyes meghallgatása alkalmával elmondta, hogy azért küldte meg szerkeszthető Word formában a megállapodás tervezetét az alperesnek, hogy ha az alperes vagy jogi képviselője módosításokat javasol, akkor azokat azon megtehesse. Kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy az alperesnek volt lehetősége bármit megváltoztatni a dokumentumon, és nem volt olyan megállapodásuk, hogy ezt külön jeleznie kell. E tekintetben mindösszesen „íratlan etikai kódexre” hivatkozott. Az alperes tehát a szövegbe a változtatási javaslatait megtehetette és erre számíthatnia is kellett a felperesi ügyvezetőnek már csak azért is, mert a felperes és az alperes között konfliktus volt a bónusz

visszafizetés kapcsán, és az alperes a korábbi 24 órás gondolkodási időt további határidővel meghosszabbította, valamint rá is kérdezett a felperesnél arra, hogy van-e valami fejlemény a szerződéssel kapcsolatban. Az felperesi ügyvezető nyilatkozatából az is megállapítható, hogy az összegről és az összeg kiszámításának módjáról tájékoztatta az alperest, vagyis hogy a megállapodás szerinti összeg megfelelt annak a bónusznak, amit az alperes kaphatott volna. A felek eltérően adták elő, hogy a négy szemközti megbeszélés alkalmával az alperes jelezte-e, hogy 5.500 euró nem megfelelő számára, bár a felperesi ügyvezető nyilatkozata e tekintetben is ellentmondásos volt: míg az első erre vonatkozó kérdésre úgy nyilatkozott, hogy nem jelezte az alperes, hogy az összeg nem elfogadható számára, hanem igazából megköszönte az egész eljárást, a későbbiekben ugyanerre a kérdésre úgy válaszolt, hogy elmagyarázta az alperesnek, hogy minek alapján került kiszámolásra az 5.500 euró, ahhoz nem fűzött észrevételt. Az alperes ezzel szemben elmondta, hogy rögtön jelezte, hogy nem felel meg neki az 5.500 euró, mert jóval több jár, mivel a hosszú távú szerződések miatt még évekig járna a bónusz és a fizetés is. Állította, hogy azt is mondta rögtön, hogy tesz egy javaslatot egy másik összegre. A felperesi ügyvezetőnek az ellentétes tényelődadásoktól függetlenül számolnia kellett az el nem fogadott összeg alperesi megváltoztatásával, új ajánlattal, hiszen a felperes munkabérének jelentős részét képezte a jutalék és bónusz, melyben a felek között a már levont összeg tekintetében is vita volt, melynek folytán a felperes kezdeményezte a munkaviszony megszüntetését. A felperesi ügyvezetőnek ezért a szerződést annak aláírása és szignálása előtt el kellett volna olvasnia, ez egyértelműen elvárható lett volna a cég törvényes képviselőjétől. Az ügyvezető azt is megtehetette volna, hogy a szerződés ellenőrzésére valamelyik munkavállalót utasítja. Elolvasás esetén a négy oldalas ajánlatból egyértelműen kitűnt volna a kivastagítva és négy helyen leírt összeg megváltozott nagyságrendje.

[36] A felperesi ügyvezető arra a kérdésre, hogy miért nem olvasta el a megállapodást aláírás előtt, azt válaszolta, hogy „azért, mert azt gondoltam, amennyiben elküldök egy Word dokumentumot az alperesnek és azt mindenféle változásértesítés nélkül kapom vissza, csak az összeget változtatja meg. Az a tény, hogy ezt zárt dokumentumban kaptam vissza aláírva az alperestől azzal a szöveggel, felkiáltójellel ellátva, hogy aláírtam, arra a téves következtetésre vezetett, hogy az pontosan az a dokumentum, amit én küldtem neki.” Az alperes a hivatkozott e-mailben nem tett olyan nyilatkozatot, hogy az eredeti megállapodást írta volna alá. Ezen túl az aláírtam szót követően felkiáltójelet tett, ami szokásosnak nem tekinthető, figyelemfelhívó jellege van. Az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat és helytállóan jutott arra a jogi következtetésre, hogy sem az e-mail szövege, sem a használt formátum, de a felperes üzleti gyakorlatra hivatkozása sem bizonyítja a megtévesztést, tehát azt, hogy az alperes szándékosan tévedésbe ejtette volna a felperest. Ez csak akkor lett volna megállapítható, ha előzőleg az összegben megállapodtak volna, vagy az alperes úgy fogalmazott volna, hogy aláírta az eredeti megállapodást.

[37] A másodfokú bíróság szerint a változásra történő figyelemfelhívó jelzés nélkül is a felperesi ügyvezetőnek számítania kellett az ajánlatra és az abban foglalt eltérő, magasabb összegre, hiszen pontosan ennek érdekében küldte meg az alperesnek a megállapodás tervezetét szerkeszthető formában. Ugyancsak ezt támasztja alá a felek megromlott viszonya és a kért gondolkodási idő, illetőleg annak meghosszabbítása, valamint az, hogy a felperes szándékában állt a munkaviszony megszüntetése. Vitathatatlan, hogy a szerződéses ajánlatot a

felperesi ügyvezetőnek aláírás előtt el kellett volna olvasnia, elolvasás esetén pedig a magasabb összegre vonatkozó új ajánlatot felismerte volna. A közös megegyezéssel munkaviszony megszüntetések fizetendő összege a szerződés lényeges eleme. Az Mt. 31.§ folytán alkalmazandó Ptk. 6:62.§ (1)-(3) bekezdései szerint a felek kötelesek a szerződéskötési tárgyalások alatt, a szerződés megkötésénél, fennállása alatt és megszüntetése során együttműködni és tájékoztatni egymást a szerződést érintő lényeges körülményekről. A fél nem hivatkozhat a tájékoztatási kötelezettség megsértésére olyan jogokkal, tényekkel és adatokkal kapcsolatban, amelyeket ismert, vagy közhiteles nyilvántartásból vagy más forrásból ismernie kellett. Ha a szerződés létrejön, az a fél, aki az (1) bekezdésben foglalt kötelezettségét megszegi, köteles a másik fél ebből származó kárát a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség általános szabályai szerint megtéríteni.

[38] A jogszabály és a bírói gyakorlat szerint is a tájékoztatási kötelezettség nem mentesíti a másik szerződő felet azon kötelezettsége alól, hogy maga is tájékozódjék a számára fontos körülményekről. A szerződés lényeges elemét, a munkaviszony megszűnésére tekintettel fizetendő munkabér összegét a felperesi ügyvezetőnek magának az okiratból ismernie kellett volna.

[39] Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperesnek az üzleti partnerekkel folytatott tárgyalási gyakorlata irreleváns, az a munkaviszony megszüntetésre nem alkalmazható. tanú2 tanúvallomása a munkajogi kérdésekkel tárgyalásával kapcsolatosan csak korlátozott és ellentmondásos volt, a tanú is említett olyan esetet, amikor a változtatást nem jelezték. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság azon megállapításával, hogy önmagában az e-mail szövege, a csatolt megállapodás formátuma és a változtatás tényére történő figyelemfelhívás elmaradása a megtévesztést nem igazolja, azt legfeljebb a tévedés körében lehetett volna értékelni, mely azonban a pernek nem volt tárgya.

[40] A felperesi ügyvezető az Mt. 6. § (1) bekezdése alapján saját felróható magatartására, arra, hogy nem olvasta el a szerződést az aláírást megelőzően, előnyök szerzése érdekében nem hivatkozhat. Ugyancsak nem háríthatja át az alperesre nem megfelelő magatartásának jogkövetkezményeit, ha a megtévesztés jogszabályai feltételeinek fennálltát nem tudta bizonyítani. Következtes a bírói gyakorlat a tekintetben, hogy aki a szerződést úgy írta alá, hogy azt nem olvasta el az aláírása előtt, megtévesztésre, tévedésre alappal nem hivatkozhat (Kúria Pfv.VIII.21.925/2010/6., Gfv.X.30.455/2008/3., Győri Ítéltábla Gf.II.20.202/2018/4.). A szerződést kötő fél által tanúsított súlyos gondatlan magatartás következményei a szerződéshez ragaszkodó félre nem háríthatóak át (Győri Ítéltábla Pf.I.20.199/2008/3.). A bírói gyakorlat egységes a tekintetben is, hogy az a fél, aki a szerződést saját hibájából tévedésből kötötte meg, a jóhiszemű ellenérdekű féllel szemben nem hivatkozhat tévedésére fizetési kötelezettsége alóli mentesülése érdekében (Pf.521.592/2008/2. Fővárosi Ítéltábla).

[41] Akarathiba hiányában csupán elméleti kérdés, hogy megtévesztés esetében is alkalmazandó-e az Mt. 28.§ (2) bekezdésének előírása, mely szerint nem támadhatja meg a szerződést az, aki a tévedését felismerhette vagy a tévedés kockázatát vállalta, de a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság indokolásával e tekintetben is egyetértett. A tévedés, a megtévesztés és a jogellenes fenyegetés a szerződési akarat hibáját jelentik, de a jogalkotó kizárólag a tévedés miatti megtámadási jog feltételeként szabályozta az önhiba hiányát, azaz annak vizsgálatát, hogy a tévedésre hivatkozó fél a tévedését kellő gondosság mellett felismerhette volna-e vagy sem. Ennek oka, hogy megtévesztés és jogellenes fenyegetés esetén a jogellenesség súlyosabb, az csalárd szándékot, fenyegetést, esetlegesen erőszakot is tartalmaz. Ugyancsak ezt az értelmezést támasztják alá a Ptk. 6:90-6:91.§-ának szabályai, ahol egyértelműen elkülönül a két tényállás jogi szabályozása.

[42] A felperesnek egyéb jogállítása nem volt, egyéb alapelvi jellegű sérelemre nem hivatkozott keresete alátámasztásaként.

[43] A joglemondó nyilatkozat már a felperes eredeti szerződéses ajánlatában is szerepelt, e tekintetben az új ajánlat nem tartalmazott változtatást. A felperes bónusz visszafizetésre vonatkozó kereseti kérelme is alaptalan, mert az érvényes joglemondó nyilatkozat az igényérvényesítést kizárja. Ennek folytán a felperes bónusz visszakövetelés kapcsán hivatkozott Pp. 237.§-ának sérelme irreleváns, de a másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság 21.M.70.339/2020/3. számú végzése azt nem sértette, a végzés ugyanis általános tájékoztatást tartalmazó a bizonyítandó tényekről és annak mikéntjéről, a hiányzó tényállításokról.

[44] Az elsőfokú bíróság ítélete nem sértette az Mt. 28. § (3) és (9) bekezdéseit. Az Mt. 28.§ (7) bekezdés, az Mt. 64. § (1) bekezdés a) pontja és a 287. § (3) bekezdése kapcsán a fellebbezés jogi érvelést nem tartalmazott. A fellebbezés kötelező tartalmi eleme a jogszabálysértés és a jogszabálysértésre vonatkozó jogi érvelés előadása. Ennek hiányában a jogszabálysértés nem vizsgálható és nem állapítható meg.

[45] A felperes a Pp. 12. § f) pontjának, a 15. § (2) bekezdésének, 16. és 17. §-ainak sérelmére is hivatkozott, e tekintetben azonban a fellebbezése ugyancsak nem tartalmazott jogi érvelést, melynek hiányában a jogszabálysértés nem vizsgálható. A másodfokú bíróság utal arra, hogy az ügy átosztására az alperes által előterjesztett elfogultsági kifogás és a bíró nyilatkozata alapján a Pp. 16.§ (3) bekezdése szerinti igazgatási ügykörben való elintézés során – határozathozatal nélkül – került sor. Az átosztásokat követően a tanácsváltozás következtében a Pp. 225.§ (1) bekezdése szerinti iratismertetés megtörtént, a tárgyalás berekesztésének és a határozathozatalnak nem volt akadálya.

[46] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Záró rész

[47] A sikertelenül fellebbező felperes a Pp. 364. § folytán alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú perköltségének megfizetésére. Az alperes az elkésztett előterjesztett fellebbezési ellenkérelem kapcsán a Pp. 80.§ (1) bekezdése alapján költséget nem számíthat fel, csak az ellenkérelem-változtatásért, melynek terjedelmét és tartalmát értékelve állapította meg a másodfokú bíróság a másodfokú perköltség összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5)-(6) bekezdései, 4/A.§ (1) bekezdése alapján.

[48] Az alperes a Pp. 102. § (1) bekezdése folytán köteles a tárgyi költségfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére, melynek összege az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdésén alapul.

[49] A másodfokú bíróság a fellebbezést a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III. 6.) Korm. rendelet 27.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[50] Az ítélet elleni fellebbezést a Pp. 365. § (2) bekezdése kizárja.

Budapest, 2021. április 8.

dr. Vajas Sándor s.k.
dr. Kovács Edit s.k.
a tanács elnöke
bíró

dr. Kulisity Mária s.k.
előadó bíró

